

7 decembrie 2015

Dj8 nr. 500

AVIZ

la proiectul legii pentru modificarea și completarea
unor acte legislative

(nr. 362 din 07.10.2015)

Direcția generală juridică a examinat proiectul de lege sus-nominalizat, conform prevederilor art. 54 din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr. 797-XIII din 02.04.1996 și a prevederilor Legii privind actele legislative nr. 780-XI din 27.12.2001 și comunică următoarele.

I. Constatări generale:

Proiectul legii este înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către deputații în Parlament, Nae-Simion Pleșca și Maria Ciobanu, în conformitate cu art. 73 din Constituția Republicii Moldova și prevederilor art. 47 din Regulamentul Parlamentului.

Domeniul dat ține de competența Parlamentului și este în concordanță cu prevederile art. 66 din Constituție, privind atribuțiile de bază ale Parlamentului.

Prin proiectul de lege prezentat se propun amendamente în *Legea nr. 3465-XI din 1 septembrie 1989 cu privire la funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul Republicii Moldova*, *Legea nr. 220-XVI din 19 octombrie 2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali*, *Legea nr. 160 din 22 iulie 2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător*.

Conform notei informative, proiectul de lege supus avizării, are drept scop crearea și păstrarea Centrului Național de Terminologie ca instituție publică competentă în domeniul lingvistic (terminologic) în cadrul Academiei de Științe a Moldovei, cu conferirea acesteia a denumirii complete de *Centru Național de Terminologie "Constantin TĂNASE"*.

Menționăm că Centrul Național de Terminologie este o autoritate publică competentă în domeniul lingvistic (terminologic) și conform art. 29¹ al Legii nr. 3465-XI din 1 septembrie 1989 se ocupă cu verificarea corectitudinii lingvistice a textelor de publicitate exterioară, a denumirilor de mărfuri și de produse alimentare, a informației cu privire la produsul certificat de pe etichetele de mărfuri, a instrucțiunilor referitoare la mărfurile fabricate în Republica Moldova.

Obiectivul prioritar al Centrului Național de Terminologie este favorizarea funcționării limbii române în toate sferele de activitate. În vederea realizării misiunii sale, Centrul Național de Terminologie elaborează și promovează proiecte care urmăresc crearea unor instrumente utile de lucru (dicționare terminologice, baze de date) destinate specialiștilor, dar și publicului larg; elaborează, corectează și aprobă denumiri de instituții, întreprinderi, societăți, texte publicitare, texte de ștampile, denumiri de produse; acordă consultanță lingvistică și terminologică autorităților publice centrale și locale, întreprinderilor, instituțiilor, asociațiilor; promovează normele limbii române literare și terminologiile sectoriale în cadrul conferințelor, seminarelor organizate de ministere, întreprinderi, diverse instituții și în mass-media.

Relativ propunerilor aduse în proiectul de lege și a argumentelor de rigoare invocate în nota informativă, a substratului factologic și juridic al acestora, ținem să menționăm următoarele.

Examinând propunerile înaintate și analizându-le prin prisma celor relatate în nota informativă a proiectului, constatăm insuficiența argumentărilor care urmau să fie expuse de către autori în nota informativă, or deducem lipsa unei fundamentări a acesteia.

Mai mult ca atât, art. 20 al Legii privind actele legislative nr. 780/2001 statuează un șir de exigențe care trebuie întrunite la fundamentarea proiectului de act legislativ. Raționamentele expuse în cuprinsul notei informative sunt foarte generale, nejustificând pe deplin necesitatea promovării proiectului de lege.

În nota informativă nu este stabilită rezonanța reorganizării Centrului Național de Terminologie în calitate de instituție competentă în domeniul lingvistic (terminologic) în cadrul Academiei de Științe a Moldovei precum nu este menționat nici impactul acestei reorganizări.

Constatăm că Centrul Național de Terminologie, fiind o autoritate publică, din anul 2006 și până în prezent este o subdiviziune structurală a Institutului de Filologie a Academiei de Științe a Moldovei, care la rândul său este o organizație de drept public din sfera științei și inovării cu formă organizatorico-juridică de instituție publică.

În așa fel, înlocuirea substantivului “*autoritate publică*”, cu cel de „*instituție*”, atrage după sine schimbarea formei de organizare juridică și în mod inerent a regimului juridic a Centrului Național de Terminologie, ceea ce poate conduce la consecințe cu totul nebănuite asupra funcționării autorității date. Dat fiind că instituția reprezintă prin sine o organizație necomercială, și deci o persoană juridică, înlocuirea termenelor date în conținutul actelor normative va forma doar aparența existenței unei persoane juridice, deși în realitate aceasta nu va duce la constituirea Centrului Național de Terminologie, ca și persoană juridică funcțională. Or, constituirea unei instituții publice, ca și persoană juridică în formă de organizație necomercială, se face exclusiv prin întocmirea de către fondator a actelor constitutive (acte de fondare) a acesteia dar și înregistrarea de stat a instituției fondate. Or, *capacitatea de folosință a persoanei juridice se dobândește la data înregistrării de stat și încetează la data radierii ei din registrul de stat* (art. 60 C.civ.).

În conformitate cu alin. (1), al art. 184 al C.civ., *instituția este organizația necomercială constituită de fondator (fondatori) pentru exercitarea unor funcții de administrare, sociale, culturale, de învățământ și altor funcții cu caracter necomercial, finanțată parțial sau integral de acesta (aceștia)*. Ulterior actele constitutive al instituției se supun înregistrării obligatorii de stat în Registru de Stat al Organizațiilor necomerciale, deținut de Ministerul Justiției, care are efect constitutiv al instituției.

Or, simpla înlocuire a termenelor în legile de resort, fără însă întocmirea actelor de fondare, însoțite de înregistrarea ulterioară a acestora în registrul de stat, poate avea consecințe periculoase asupra realității juridice, anume aceasta nu va duce la constituirea/apariția Centrului Național de Terminologie, ca și subiect de drept.

Pe de altă parte, Centrul Național de Terminologie, dată fiind intenția organizării acestuia sub formă de instituție, se caracterizează prin deținerea unui patrimoniu propriu și fără de care aceasta nu va putea să existe. Iar simpla înlocuire a termenelor legali nu va conduce nicidecum apariția patrimoniului organizației necomerciale, care poate fi constituit prin transmiterea către Centrul Național de Terminologie a patrimoniului propriu, potrivit dispozițiilor alin. (3), al art. 183 C.civ., *patrimoniul instituției se consideră transmis de fondator instituției cu drept de proprietate dacă actul de constituire nu prevede altfel*.

Dotarea cu patrimoniu a Centrului se va face cu enumerarea în actul de constituire a bunurilor ce vor face parte din patrimoniul acesteia.

O altă finalitate scontată prin prezentul proiect de lege este redenumirea Centrului Național de Terminologie în memoria lui Constantin Tănase, fiind propusă denumirea “*Centrul Național de Terminologie CONSTANTIN TĂNASE*”.

Astfel, potrivit proiectului de lege, menționăm că autorii propun redenumirea unei *instituții* care la momentul actual este o *autoritate publică*. Prin urmare, o dată cu implementarea propunerilor înaintate, urmează să se țină cont de prevederea legală inserată mai jos. Potrivit art. 9 alin. (11) lit. c) al Legii nr. 220-XVI din 19.10.2007 cu privire la înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali, *se interzice înregistrarea unei denumiri care conține numele unei persoane fizice notorii sau alte nume proprii ce nu coincid cu numele participanților la constituirea persoanei juridice, dacă nu există în acest sens acordul scris al persoanei respective sau, după caz, al moștenitorilor ei*. Atragem atenția, așadar, asupra necesității inserării în nota informativă a unei informații cu privire la acordul scris al moștenitorilor defunctului.

De asemenea, subliniem faptul că nota informativă nu relatează despre necesitatea redenumirii Centrului Național de Terminologie și nu se argumentează de ce se insistă asupra numelui "Constantin Tănase".

Centrul Național de Terminologie activează în baza Statutului Institutului de Filologie și în baza propriului Regulament, care urmează să se aprobe prin Hotărârea Guvernului.

Făcând o retrospectivă, menționăm art. IV al Legii nr. 153 cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative din 17.07.2014, intrată în vigoare la 15.08.2014, stabilește că Guvernul va aproba în termen de 6 luni Regulamentul de organizare și funcționare al Centrului Național de Terminologie. În această ordine de idei, atragem atenția asupra faptului că prin modificările propuse asupra reglementărilor legislative ce se află în curs de implementare, se încalcă principiul stabilității legislative și a durabilității soluțiilor legislative adoptate anterior.

În conformitate cu prevederile art. 79 al Codului cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova, *instituțiile auxiliare care activează în componența Academiei de Științe a Moldovei au statut de persoană juridică și își desfășoară activitatea în conformitate cu statutele aprobate de Asamblaea AȘM*. Astfel, în vederea respectării procedurii legale prescrise în *supra*, recomandăm revizuirea art. IV al proiectului de lege deoarece acesta intră în contradicție cu prevederea statuată, or aceasta stabilește exercitarea unei sarcini ce constă în aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a Centrului Național de Terminologie de către două autorități concomitent. Această împrejurare formează un impediment la aplicarea în practică a normei stabilite la art. IV din proiectul de lege. În aceste condiții, în vederea evitării unor eventuale disensiuni, recomandăm revizuirea normei menționate și ajustarea acesteia la exigențele cadrului legal în vigoare.

Precizăm că, nota informativă a prezentului proiect de lege nu corespunde exigențelor art. 21 din Legea privind actele legislative nr. 780/2001, care prevede că pentru evaluarea proiectului de act legislativ se efectuează consultări publice.

Reieșind din prevederile art. 23 al legii sus-citate constatăm că la varianta finală a proiectului de lege nu au fost anexate avizele autorităților, instituțiilor publice de specialitate, sinteza recomandărilor recepționate în cadrul consultării publice și rezultatele expertizelor.

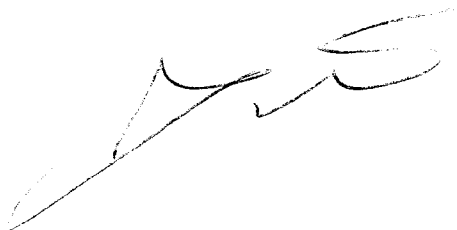
II. În vederea respectării procedurilor tehnicii legislative, la proiectul supus avizării menționăm următoarele:

Conform prevederilor art. 34 alin. (2) și (3) din Legea nr. 780/2001, *modificarea* intervine pentru a schimba unele soluții din actul legislativ prin altele, iar *completarea* intervine pentru a introduce soluții noi în problema reglementată de actul legislativ.

Reieșind din conținutul propriu-zis al proiectului de lege, întru respectarea articolului menționat mai sus, în titlul proiectului de lege, sintagma "*și completarea*" se va exclude, iar la art. I din proiect sintagma "*și se completează*", de asemenea, se va exclude.

În contextul obiecțiilor expuse în aviz, menționăm că atât textul proiectului de lege, precum și nota informativă urmează a fi redactate și ajustate la exigențele normelor tehnicii legislative, precum și a prevederilor Legii nr. 780/2001.

Referitor la oportunitatea adoptării proiectului de lege, remarcăm că aceasta ține exclusiv de competența Parlamentului.

Ion CREANGĂ
Șef Direcție

ex: R. Florea
tel: 268-144